

personal

- Ana este contra lor. _____ • Dinu merge înaintea ei. _____ • George a sosit înaintea lor. _____

5 Ce observi în privința funcției sintactice a pronumelor personale scrise colorat în enunțurile de mai jos?

- a. **Tu**, nu auzi? b. Dan a nimerit-**o**. c. Copiii au luat-**o** la sămânțoasă. d. Ina a șters-**o**. e. Dă-**i** cu gura! f. Ce să-**i** faci?

6 Explică rolul cliticelor pronominale din exemplele date.

- a. Îl întreb pe profesor. b. Pe ei i-a trimis la bibliotecă. c. Lui i-am dat creionul. d. Mariei i-am împrumutat DVD-ul.

Pronumele personal de politețe

7 Subliniază pronumele personale de politețe din enunțurile date, analizându-le.

- a. Dumneata ai citit acest articol? b. Pe dumneavoastră v-am văzut foarte interesat de problemele de gramatică. c. Dânsul este câștigătorul unui concurs de ortografie. d. Matala mă poți ajuta. e. Dumneaei îndrăgește poezia. f. Le-am arătat dumnealor compunerea mea.

8 Scrie formele prescurtate ale pronumelor personale de politețe în tabelul de mai jos.

Caz	Persoana a II-a	
	singular	plural
1. -Ac.-V.	dumneata	dumneavoastră
2. -G.	dumitale	dumneavoastră

Caz	Persoana a III-a			
	singular		plural	
	masculin	feminin	masculin	feminin
3. -Ac.	dumnealui dânsul	dumneaei dânsa	dumnealor dânșii	dumnealor dânsele
4. -G.	dumnealui dânsului	dumneaei dânsei	dumnealor dânșilor	dumnealor dânselor

9 Subliniază formulele reverențioase din exemplele date.

- a. Am ascultat discursul Maiestății Sale, regele Mihai. b. Excelența Sa, ambasadorul Franței la București, și-a prezentat scrisorile de acreditare. c. Sfinția Voastră, credeți că am procedat bine? d. Măria Ta, pornim la luptă!

10 Ordonează după gradul de respect, pe o scară de la unu la trei, pronumele personale de politețe de mai jos.

- persoana a II-a – • Alteța Voastră ☐ • dumneata ☐
- dumneavoastră ☐
- persoana a III-a – • dânsul ☐ • dumnealui ☐
- Preafericirea Sa ☐

Pronumele personal are forme:

- **accentuate**;
- **neaccentuate**, numite și **clitice**. La cazurile nominativ, genitiv și vocativ, pronumele personal are numai forme accentuate. La cazurile dativ și acuzativ, are atât forme accentuate, cât și neaccentuate.

ex. 1-4

În general, pronumele personal are aceleași funcții sintactice ca substantivul.

ex. 5

Pronumele personale în vocativ nu au funcție sintactică. De asemenea, există situații, la persoana a III-a, acuzativ și dativ, când pronumele personal nu are funcție sintactică, având valoare neutră.

ex. 6

Complementul direct și complementul indirect care se exprimă prin substantiv sau prin pronume personal formă accentuată sunt dublate de clitice pronominale în acuzativ sau dativ.

Cliticele pronominale

- **anticipează** complementul direct sau indirect;
- **reiau** complementul direct sau indirect.

ex. 7

Pronumele personal de politețe arată respectul față de o persoană. Are numai persoana a II-a și a III-a. Se diferențiază după gen doar la persoana a III-a, singular. Pronumele *dânsul*, *dânsa*, *dânșii*, *dânsele* sunt incluse în cadrul pronumelor de politețe (*Gramatica limbii române*, 2005). Pronumele *dumneavoastră* se folosește și în adresarea către o singură persoană.

ex. 8, 9

Există formule reverențioase, care exprimă un grad maxim de respect. Acestea sunt, de fapt, **locuțiuni pronominale de politețe** ce se ortografiază cu majusculă la toți termenii componenți, fie că sunt doi sau trei: *Domnia Voastră*, *Înalt Preasfinția Voastră*.

ex. 10, 11

Pronumele reflexiv arată identitatea dintre substantivul sau pronumele subiect și complementul care desemnează aceeași persoană ca subiectul. Pronumele reflexiv are numai cazurile:

- **acuzativ;**
- **dativ.**

Pronumele reflexiv are forme:

- **accentuate;**
- **neaccentuate**, numite și **clitice**.

Pronumele reflexiv are forme proprii doar la persoana a III-a. La persoana I și a II-a, împrumută formele de la pronumele personal.

ex. 12, 13

Pronumele reflexiv are aceeași persoană și același număr cu persoana și numărul verbului pe care îl determină.

ex. 14

Pronumele reflexiv

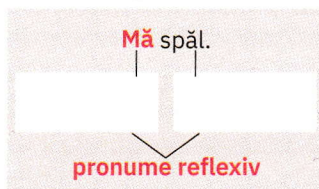
12 Subliniază pronumele reflexive din exemplele date, indicând persoana, numărul, cazul și forma acestora.

- Maria se admiră în oglindă.
- George se bazează doar pe sine.
- Ea și-a murdărit rochia.
- Suferința provocată sieși este mare.
- Înainte de masă, m-am spălat pe mâini.
- Ne plimbăm prin parc.

13 La ce persoană pronumele reflexiv are forme proprii? Ce observi în privința formei acestor pronume la celelalte persoane?

14 Completează schema de mai jos pentru a explica diferența dintre pronumele reflexiv și pronumele personal, la persoanele I și a II-a.

15 Precizează funcția sintactică a pronumelor reflexive din exemplele date.

- Mama se piaptână.
- Și-a impus un comportament bun.
- El este mereu sigur *de sine*.
- Tata și-a pierdut mânușile.
- Mi-a făcut loc *lângă sine*.
- Lucrează doar *pentru sine*.

Dificultăți

Considerat în limba literară pronume personal de politețe, *dânsul* este folosit astăzi în anumite regiuni ale țării ca un pronume personal: Ia plasa ca să pui *în dânsa* cumpărăturile.

Inventarul pronumelor personale de politețe este mai mare, pentru că, regional și popular, se folosesc forme precum *mata*, *matale*, *mătăluță*, *mătălică*, *tălică*, obținute prin îndepărtarea unor părți din formele standard (*dumneata* > *mata*), ulterior unele fiind derivate cu sufixe diminutive.

O noutate din *Gramatica limbii române* (2005) este apariția formelor accentuate de pronume reflexiv la persoana I și a II-a, singular și plural. Acestea sunt folosite doar în enunțuri în care se transmite o afectare, dublând pronumele reflexive forme

neaccentuate. Ne v

în acest context pr
Pronumele refl
unor verbe, fiind în
funcție sintactică: c
Forma accentuat
spana a III-a devin
înțealăgă sinele adă

1 Precizează caz
de mai jos.

Enunț

Profesorul **vă** cheamă
în clasă.

Ne spuneți adevărul?

Idau zece **lui**.

Cartea-**i** frumoasă
am citit-o.

2 Analizează pron

„El a crezut ime
adică eu spunea
gata să-și ia pălă
L-am oprit imedi
tru numele lui Du
Fața ei deosebit

3 Menționează ce

- Nouă** ne-a dă
- Am cumpărat
- Rochia mea es

4 Corectează prop

- Profesorului an
- Toate cărți

5 Analizează pron
sintactică.

- Cred că dumne
- Memoria dumi
- Dumitale ți s-a
- Mă gândesc la
returnat-o.
- Plec la dumne
- Am sosit după
- Vorbește ca dă